

Handelshøyskolen BI

Justis- og politidepartementet
lovavdelingen@jd.dep.no

Handelshøyskolen BIs høringsuttalelse om Forenkling og modernisering av aksjeloven

I. INNLEDNING

Arbeidet med Handelshøyskolen BIs høringsuttalelse er foretatt av jurister ved Institutt for regnskap, revisjon og jus ved Handelshøyskolen BI.

II. OVERORDNEDE SYNSPUNKTER

1. Om behovet for forenkling og modernisering av aksjeloven

Aksjeloven og allmennaksjeloven inneholder sentrale rammevilkår for næringslivet i Norge. I en rekke land pågår det et arbeid med å forbedre selskapslovgivningen. Bl.a. har det i de senere år vært gjennomført omfattende reformer av selskapslovgivningen i Finland, Sverige og Danmark. Da arbeidet med reform av den danske selskapslovgivningen ble påbegynt i 2006, uttalte den danske regjeringen bl.a.:

”Det er regeringens mål, at Danmark bliver et af verdens mest konkurrencedygtige samfund. Det kræver, at virksomhedernes rammevilkår er i verdensklasse. Som et led i sikringen af gode rammevilkår ønsker regeringen en enkel, klar og effektiv erhvervslovgivning, der er så let som mulig for erhvervslivet at administrere og efterleve.”¹

Ambisjonene for utformingen av den norske aksjeloven og allmennaksjeloven bør ikke være mindre.

En viktig oppgave for Knudsen-utredningen har vært å fjerne eller endre regler som pålegger selskapene unødige byrder (utredningen s. 19). På bakgrunn av aksjelovens betydning for næringslivet må et slikt siktemål være selvsagt; aksjelovene bør ikke pålegge selskapene byrder som ligger utenfor de formål aksjeselskapslovgivningen skal fremme.

---

¹ Gjengitt i Betænkning 1498 November 2008 punkt 1.2.

En annen viktig oppgave for utredningen har vært å vurdere endringer i loven for bedre å tilpasse den til de små og mellomstore selskaperens behov (utredningen s. 19). Dette skal skape bedre rammebetingelser for selskapene. Ikke bare de små og mellomstore selskaperens behov bør imidlertid ivaretas på denne måten, men også de store selskapene har behov for en selskapslovgivning som gir det beste rammebetingelser for selskapene. Det er derfor positivt at Knudsen-utredningen har vurdert om forslagene også kunne gjennomføres i allmennaksjeselskapene (jf. utredningen s. 20).

Knudsen-utredningen har også hatt som målsetning å tilpasse den norske selskapslovgivningen til den internasjonale utviklingen (utredningen s. 20). Dette har nok en verdi i seg selv, men neppe så langt at norske regler som allerede i dag er hensiktsmessige, bør bli endret. Men ingen av forslagene bærer preg av at de er foreslått endret bare for å tilpasse norsk lovgivning til andre lands rett i tilfeller der om norsk lovgivning allerede i dag er mer hensiktsmessig enn utenlandsk lovgivning.

Knudsen-utredningen foreslår ikke en egen lov for de helt små selskapene eller selskaper med bare én aksjeeier (utredningen s. 21). Det finnes land med en slik selskapsform, for eksempel SAS i Frankrike. Vi er imidlertid enig i at det på det nåværende tidspunkt ikke er behov for å fremme et slikt forslag. Riktignok kunne dette gitt en kortere lov, men det måtte også være materielle forskjeller for å kunne forsvare en slik tredje aksjeselskapsform. Erfaringene fra den tidligere danske anpartsselskapslov tyder på at regler fra loven for de ”større” selskaper lett vil bli anvendt analogisk.

Knudsen-utredningen (s. 22) vurderer forskjellige mer grunnleggende prinsipielle spørsmål vedrørende lovstrukturen. Handelshøyskolen BI er enig i at en mer kortfattet lov ikke nødvendigvis fører til en forenkling som vil gjøre loven mer brukervennlig. Den tidligere danske anpartsselskapslov har vært gjenstand for atskillig kritikk fordi den har vært for kortfattet og ikke gir svaret på spørsmål som har vært viktig å avklare. Handelshøyskolen BI er videre enig i at loven som utgangspunkt bør inneholde et sett med deklarasjonelle regler, selv om dette gir en mer omfattende lov.

2. Temaer som ikke er behandlet i Knudsen-utredningen

2.1 Innledning

Handelshøyskolen BI vil i punkt 2 kommentere noen temaer som ikke er behandlet i Knudsen-utredningen eller som Knudsen-utredningen uttrykkelig ikke vil ta opp.

Temaer som for øvrig tas opp i Knudsen-utredningen, og som vi har kommentarer til, omtales i punkt 3 flg. nedenfor.

2.2 Kommunikasjon mellom selskap og aksjonær

Aksjelovene § 18-5 omhandler bruk av elektronisk kommunikasjon mellom selskapet og aksjeeierne. Med mindre noe annet følger av aksjeloven/allmennaksjeloven, kan selskapet når

det skal gi meldinger, varsler, informasjon, dokumenter, underretninger o.l. etter aksjeloven/allmennaksjeloven bruke elektronisk kommunikasjon i sin kontakt med aksjeeier, ”dersom aksjeeieren uttrykkelig har godtatt dette”. Så utbredt som elektronisk kommunikasjon nå er, stiller aksjelovene etter Handelshøyskolen BIs oppfatning for strenge krav til at selskapet kan bruke elektronisk kommunikasjon. En mulighet er at selskapet etter eget valg gis en ubetinget rett til å kommunisere med sine aksjeeiere ved hjelp av elektronisk kommunikasjon. En annen mulighet er at aksjelovene § 18-5 endres til at selskapet kan rette en forespørsel pr. brev til aksjeeierne og slik at passivitet binder aksjeeieren. Aksjelovene bruker et liknende system for aksept av tilbud om løsningssum ved tvangsinnløsning, jf. aksjelovene § 4-26 (3) tredje punktum. Aksjeeiere som uttrykkelig fortsatt ønsker kommunikasjon per brevpost, vil i så fall kunne motsette seg elektronisk kommunikasjon.

2.3 Aksjelovens § 3-8

Knudsen-utredningen berører kort aksjelovens § 3-8 og konkluderer uten nærmere drøftelser med at ”bestemmelsen ved lovendringen [ved lov 88/2006 har] fått en hensiktsmessig utforming, og jeg foreslår derfor ikke endringer i den”.

Handelshøyskolen BI deler ikke denne oppfatningen. Vi vil ikke her vurdere bestemmelsen i sin fulle bredde, men vi vil påpeke at da bestemmelsen ble endret fra å gjelde ”ervert av eiendeler, tjenester eller ytelser” til å gjelde avtaler av enhver art, oppsto det en rekke spørsmål som loven eller lovforarbeidene ikke gir svar på. Den usikkerhet som da ble skapt, har utvilsomt påført næringslivet store kostnader.

Handelshøyskolen BI anbefaler i denne omgang at aksjelovens § 3-8 endres slik at ordlyden fra før lov 88/2006 (”ervert av eiendeler, tjenester eller ytelser”) blir gjeninnført.

Dersom denne anbefalingen ikke etterkommes, bør det iverksettes en undersøkelse av om fordelene ved bestemmelsen slik den lyder i dag, kan forsvare kostnadene ved regelen. Vårt inntrykk er at regelen ikke er spesielt treffsikker. Spesielt i konsernforhold kan det være grunn til å vurdere om regelen bør videreføres.

Departementet bør videre bidra til en avklaring av de tvilsspørsmål som den endringen ved lov 88/2006 har gitt opphav til. Det kan her bl.a. pekes på forholdet mellom aksjelovene § 3-8 og de ordinære utbyttebegreper og anvendelsen av aksjelovene § 3-8 ved konsernfinansiering. Dersom aksjelovene § 3-8 kommer til anvendelse der etter datterselskap stiller sikkerhet for morselskapets lån, er det bl.a. usikkert hvordan verdien av datterselskapets ytelse skal beregnes. Vi antar at en eventuell garantiprovisjon, som fastsatt mellom uavhengige parter, kan gi en indikasjon på verdien av datterselskapets ytelse. Etter det vi har brakt på det rene, finnes det imidlertid ikke praksis for fastsettelse av slike garantiprovisjoner. Det må derfor i tilfelle være en oppgave for lovgiver å avklare hvordan verdien av datterselskapets ytelse skal fastsettes dersom aksjelovene § 3-8 kommer til anvendelse der datterselskapet stiller sikkerhet for morselskapets lån.

2.4 Allmennaksjeloven § 4-24

Ifølge allmennaksjeloven § 4-24 (1) kan et allmennaksjeselskap fremsette tilbud om å overta de aksjene som eies av aksjeeiere som hver for seg har så få aksjer i selskapet at ”den samlede verdi av aksjene regnet etter kursen på tilbudsdagen ikke overstiger fem hundre kroner”. Regelen har ikke vært vurdert i Knudsen-utredningen.

Etter Handelshøyskolen BIs oppfatning er det grunn til å forhøye beløpet på 500 kroner. Dette beløpet er så lavt at regelen ikke lenger oppfyller sitt formål.

2.5 Aksjeloven § 4-24

Ifølge aksjeloven § 4-24 kan retten etter søksmål fra en aksjeeier innløse aksjeeierens aksjer når tungtveiende grunner taler for at aksjeeieren gis rett til å tre ut av selskapet som følge av nærmere angitte forhold. Et av disse forholdene er at det ”det har oppstått et alvorlig og varig motsetningsforhold mellom aksjeeieren og andre aksjeeiere i selskapet vedrørende driften av selskapet”.

Etter Handelshøyskolen BIs oppfatning bør vilkårene for innløsning av aksjer etter krav fra en aksjeeier være strenge. Det er likevel et spørsmål om ikke kriteriet ”vedrørende driften av selskapet” gjør det unødvendig vanskelig å få gjennomført en innløsning av aksjer. Handelshøyskolen BI mener at kriteriet ”vedrørende driften av selskapet” bør utgå. Det vil uansett ikke være kurant for aksjonærer å få medhold i et krav om innløsning av aksjer i henhold til aksjeloven § 4-24.

2.6 Aksjelovene § 6-17

Aksjelovene § 6-17 omhandler godtgjørelse fra andre enn selskapet. Bestemmelsen er ikke vurdert i Knudsen-utredningen.

Handelshøyskolen BI oppfordrer til at det vurderes om bestemmelsen kan sløyfes fordi den for alle praktiske formål dekkes av straffelovens regler.

III. STIFTELSE AV AKSJESELSKAP

3. Om stiftelsesreglene

Stiftelse av aksjeselskaper er regulert i aksjeloven kapittel 2. I Knudsen-utredningen er reglene gjennomgått med sikte på forenklinger. Det er bl.a. lagt vekt på å legge til rette for bruk av elektroniske løsninger ved stiftelsen av selskapet og ved registreringen av det i Foretaksregisteret. Ifølge Knudsen-utredningen (s. 24) er formålet med forenkling av stiftelsesreglene er ”å forenkle stiftelsen av et aksjeselskap så meget som mulig”.

Handelshøyskolen BI kan generelt slutte seg til forslaget om å forenkle stiftelsesreglene.

Handelshøyskolen BI vil imidlertid reise spørsmål om terminologien endres slik at ordet stiftelse ikke lenger brukes i overskriften på aksjelovene kap. 2 om etablering av selskap.

Begrunnelsen for dette er at ordet stiftelse også brukes om eierformen ”stiftelse”. Riktignok er begrepet stiftelse av aksjeselskap en innarbeidet terminologi blant de som er velkjent med selskapsrett, men for andre kan terminologien virke forvirrende.

Den danske selskabsloven kap. 3 har regler om ”Stiftelse” av selskap. Men i Danmark brukes andre betegnelser om eierformen som tilsvarer de norske stiftelser. I den svenske aktiebolagslagen 2 kap. er overskriften for stiftelsesreglene ”Aktiebolags bildande”.

Handelshøyskolen BI foreslår at overskriften i aksjelovens kap. 2 endres til ”Opprettelse av aksjeselskap [evt. allmennaksjeselskap]”. Dermed bringes terminologien i overensstemmelse med stiftelsesloven. Om det dermed også vil være behov for å endre terminologien i resten av aksjelovens kap. 2, går vi ikke inn på. Vi har imidlertid merket oss at stiftelsesloven bruker uttrykk som ”stiftelsesdokument” m.v.

4. Selskapets vedtekter

I Utredningen (s. 30) er det vurdert å sløyfe kravet om at det alltid skal være vedtekter i aksjeselskaper. Det er konkludert med at det ikke vil være hensiktsmessig å sløyfe kravet om at det alltid skal være vedtekter i aksjeselskaper.

Handelshøyskolen BI er enig i denne vurderingen.

5. Stiftelseskostnader

Etter de någjeldende aksjelovene § 2-5 kan selskapet bare dekke kostnadene ved stiftelsen av selskapet når det beløpet som skal betales for aksjene, overstiger aksjenes pålydende med et beløp som minst svarer til stiftelseskostnadene. Bestemmelsen innebærer at stiftelseskostnadene ikke kan belastes aksjekapitalen. Denne bestemmelsen foreslås endret, slik at stiftelseskostnadene som hovedregel kan belastes det som innbetales til selskapet som aksjekapital (utredningen s. 36-37).

Handelshøyskolen BI støtter forslaget.

6. Redegjørelse for tingsinnskudd

Etter de någjeldende aksjelovene § 2-6 skal stifterne utarbeide en redegjørelse om aksjeinnskudd ved andre eiendeler enn penger og særskilte rettigheter som selskapet overtar i forbindelse med stiftelsen. I utredningen foreslås det at kravet til redegjørelse videreføres, likevel slik at det gjennomføres slike unntak fra plikten til å utarbeide redegjørelse som departementet selv har foreslått i høringsnotat i juli 2007 med bakgrunn i de endringer i 2. selskapsdirektiv som ble foretatt ved endringsdirektiv 2006/68/EF.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget med én reservasjon. I Knudsen-utredningen (s. 147) foreslås det at aksjeloven § 2-6 nytt fjerde ledd skal inneholde en forskriftshjemmel som

åpner for unntak fra redegjørelsen. Etter Handelshøyskolen BIs oppfatning bør unntaket fremgå direkte av loven og ikke av forskrift.

7. Stiftelse ved fullmektig

Knudsen-utredningen (s. 25) vurderer om stiftelse ved fullmektig bør reguleres nærmere, men konkluderer med at det ikke er behov for en slik regulering.

Handelshøyskolen BI støtter Knudsen-utredningen på dette punktet.

8. Åpningsbalanse

Ved aksjelovsreformen i 1997 ble det ved aksjelovene § 2-8 innført krav om åpningsbalanse. Åpningsbalansen skal bekreftes av revisor og vedlegges stiftelsesdokumentet. I Knudsen-utredningen (s. 33-34) foreslås det at kravet om åpningsbalanse blir opphevet.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget.

9. Stiftelsesdokumentet

Aksjelovene forstås slik at stiftelsesdokumentet må opprettes på papir og underskrives fysisk av stifterne. Tilsvarende krav til papir gjelder for de lovbestemte vedleggene til stiftelsesdokumentet. I Knudsen-utredningen (s. 38) foreslås dette endret, slik at det åpnes for at stiftelsesdokumentet og vedlegget til dette alternativt kan opprettes elektronisk og underskrives elektronisk.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget.

10. Bekreftelse av at selskapet har mottatt aksjeinnskudd

Etter de någjeldende aksjelovene § 2-18 andre ledd skal revisor bekrefte at selskapet har mottatt aksjeinnskuddet. I Knudsen-utredningen (s. 34-35) foreslås det også finansinstitusjonen som mottar innbetalingen, kan bekrefte innbetalingen.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget.

Handelshøyskolen BI ber også om at det vurderes om loven bør åpne for at autorisert regnskapsfører skal kunne bekrefte at selskapet har mottatt aksjeinnskudd. Vurderingen må skje i lys av de nylig vedtatte endringene i revisjonsplikten.

11. Sanksjon ved forsinket innbetaling av aksjeinnskudd

Knudsen-utredningen (s. 83-84) foreslår en ny § 4-4a om sanksjon ved forsinket innbetaling av aksjeinnskudd. Forslaget er begrunnet med at det er "nødvendig med en såpass streng

reaksjon for å legge et tilstrekkelig sterkt press på aksjeeierne når styret krever innbetaling av aksjeinnskuddet”.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget

IV. AKSJELOVENS KAPITALREGLER

12. Kravet om forsvarlig egenkapital

Kravet i aksjelovene § 3-4 om forsvarlig egenkapital kom inn i aksjelovene sammen med regelen om styrets handleplikt i henhold til aksjelovene § 3-5. Det er i Knudsen-utredningen (s. 95) foreslått å føre prinsippene videre.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget. Kravet om forsvarlig egenkapital vil måtte spille en mer sentral rolle dersom de foreslåtte endringene i kapitalreglene blir vedtatt.

I Knudsen-utredningen (s. 96) foreslås det også et nytt annet punktum i aksjelovene § 3-4 om at selskapet i tillegg til en forsvarlig egenkapital skal ha tilstrekkelig likviditet, da dette i følge Knudsen-utredningen ikke faller inn under begrepet egenkapital. Fordi hensynet til likviditet er regulert gjennom aksjelovene § 8-1 (4) og § 12-1 (2) fjerde punktum, foreslås det å sløyfe disse bestemmelsene da innholdet anses innarbeidet i aksjelovene § 3-4 (Knudsen-utredningen s. 96).

Handelshøyskolen BI stiller et stort spørsmålsteget ved forutsetningen om at selskapets likviditetssituasjon ikke allerede i dag inngår i vurderingen av om selskapet har en forsvarlig egenkapital, jf. aksjelovene §3-4.

Forarbeidene tilsier at kravet om likviditet i dag klart en del av vurderingen etter aksjelovene § 3-4. Ot.prp. nr. 23 (1996-1997) s. 52 fremholder at det ”må være riktig å foreta en helhetsvurdering av selskapets samlede kapitalgrunnlag, og ikke bare av egenkapitalen”. Synspunktet er fulgt opp i etterarbeidene til loven, se Ot.prp. nr. 55 (2005-2006) s. 20. Begge uttalelser viser klart til noe mer enn en isolert vurdering av selskapets soliditet, herunder egenkapitalen. For det andre innebærer NOU 1996:3 s. 102 ytterligere presiseringer, ved at det uttales at bestemmelsen bl.a. baserer seg på en vurdering av om ”selskapet har ansvarlig lån, en gunstig finansiering eller andre finansielle forhold som bidrar til at selskapet har et mer solid kapitalgrunnlag enn det egenkapitalen isolert sett gir uttrykk for”. Spesielt formuleringen ”andre finansielle forhold” må sies å innebære noe mer enn en soliditetsvurdering. Det er også presisert at ”forventede inntekter” kan tas i betraktning ”når disse etter et forsvarlig skjønn representerer aktuelle verdier for selskapet”, se NOU 1996:3 s. 146. Dette er klare henvisninger til kontantstrømmene. Forarbeidene henviser også til selskapets lånekapital og den likviditetsbelastning den representerer, se NOU 1996:3 s. 146. Etter dette er selskapets finansieringsstruktur avgjørende for vurderingen av om kravet i aksjelovene § 3-4 er oppfylt. Et selskap kan ha høy egenkapital, men likevel være ute av stand til betjene sine forpliktelser. Derfor må en vurdering av likviditeten være sentral ved vurderingen av om selskapet har forsvarlig egenkapital.

Disse tolkningene har også støtte i juridisk og økonomisk teori. Mack Løvdal, Tidsskrift for Forretningsjus 2003-4 s. 496 foretar en tolking av forarbeidene og konkluderer med at det er selskapets likviditet som skal vurderes. Bråthen: Selskapsrett (3. utg., Oslo 2008) s. 105 påpeker at likviditetsvurderingen er det helt sentrale. I tillegg kan det nevnes at Aarbakke m.fl., Krogh og Revisorforeningen alle vektlegger selskapets finansieringssituasjon til selskapet, som gjør likviditetsvurderingen sentral. (Se Aarbakke m.fl.: Aksjeloven og allmennaksjeloven (Oslo 2004) s. 183, Krogh I: Revisjon og Regnskap nr. 7/1997 s. 332, Den norske Revisorforening: Utbytte (2011) s. 81.)

Det kan videre nevnes at Danmark i sin aksjelov har en liknende bestemmelse, som etter ordlyden klart omfatter en vurdering av likviditeten, se Lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven) av 12. juni 2009 nr. 470 [Danmark], § 115 stk. 1 nr. 5. Ettersom Knudsen-utredningen har lagt vekt på at det er ønskelig med harmonisering mellom den nordiske aksjelovgivning, bl.a. sett i lys av den tradisjon som har vært med å samarbeide med utarbeidelsen av regelverket, taler dette for at det i alle fall ikke ville være unaturlig om en slik vurdering inngikk etter norsk rett.

Etter vår oppfatning er det således klart at likviditetsvurderingen etter gjeldende rett inngår i aksjelovene § 3-4. Handelshøyskolen BI mener derfor at en endring av lovteksten om at likviditeten skal vurderes i utgangspunktet er unødvendig.

Skulle departementet likevel finne det ønskelig å presisere at det skal foretas en vurdering av likviditeten, kan dette gjøres ved at ordlyden i det nye andre punktum endres til "herunder likviditet". Etter Handelshøyskolen BIs oppfatning er det imidlertid ikke behov for en slik presisering. Den vil ikke bidra til å oppfylle hensikten med utredningen: å forenkle lovverket. Ettersom aksjelovene § 3-4 allerede i dag legger opp til en omfattende helhetsvurdering, kan en presisering her virke mot sin hensikt. Ettersom forarbeidene er så klare som de er og løsningen for øvrig har bred støtte, vil den beste løsningen være å beholde aksjelovene § 3-4 slik lovbestemmelsen er i dag, uten nye tilføyelser.

13. Lån og annen finansielle bistand til aksjonærene

I sin vurdering av aksjelovene § 8-7 til § 8-9 går Knudsen-utredningen (s. 102-104) ikke inn på rekkevidden av lånebegrensningen i henhold til aksjelovene § 8-7 (2) og § 8-9 (1) jf. § 1-5.

Etter sin ordlyd rekker lånebegrensningen langt utover den krets som på noen realistisk måte kunne tenkes å øve innflytelse på selskapets långivning eller sikkerhetsstillelse. For eksempel omfattes selskapets lån til samboer til søster av et medlem av bedriftsforsamlingen i et annet selskap i samme konsern. Både selskapets utlån og sikkerhetsstillelse er dessuten uansett underlagt aksjelovens alminnelige regler, herunder bl.a. styrets plikt til å forestå en forsvarlig forvaltning av selskapet og styreansvaret, jf. aksjelovene § 6-12 og § 17-1.

Handelshøyskolen BI foreslår derfor at rekkevidden av aksjelovene § 8-7 til § 8-9 begrenses til personer som kunne tenkes å ha en reell innflytelse på behandlingen av selskapets utlån eller sikkerhetsstillelse.

14. Lån og annen finansielle bistand til erverv av aksjer i selskapet

Etter aksjelovene § 8-10 er hovedregelen at et aksjeselskap ikke kan stille midler til rådighet eller yte lån eller stille sikkerhet i forbindelse med erverv av aksjer eller rett til aksjer i selskapet eller selskapets morselskap. I Knudsen-utredningen (s. 104-107) foreslås det å myke regelen betydelig opp, slik at hovedreglen blir at selskapet får adgang til å yte finansiell hjelp til erverv av aksjer i selskapet mv.

Slik Handelshøyskolen BI ser det, kan det være grunn til å vurdere om aksjeloven og allmennaksjeloven bør ha de samme regler på dette området. For aksjeselskaper gjelder ikke kravene i henhold til 2. selskapsdirektiv. Forutsatt at reglene skal være de samme for aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, går Handelshøyskolen BI inn for at aksjelovene § 8-10 gis en utforming som gjenspeiler den fleksibilitet som 2. selskapsdirektiv tillater. Det kan ikke være grunn til at norsk næringsliv skal måtte undergis strengere regler for oppkjøpsfinansiering enn næringslivet i andre europeiske land.

15. Lovbestemt krav til minste aksjekapital

I Knudsen-utredningen (s. 64 flg.) vurderes det om det er grunn til å opprettholde det lovbestemte krav til minste aksjekapital. Det foreslås at minstekravet til aksjekapitalen reduseres til 30.000 kroner.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget om at kravet til minste aksjekapital reduseres.

Et spørsmål er imidlertid om minstekravet kan reduseres ytterligere. Som Knudsen-utredningen (s. 77) påpeker er kravet lavere i de fleste europeiske land enn det som foreslås i Norge, selv tatt i betraktning at stiftelseskostnadene i henhold til forslaget i Knudsen-utredningen skal kunne belastes aksjekapitalen. Handelshøyskolen BI oppfordrer til at det vurderes nærmere om det er noen grunn til å stille strengere krav til å stifte selskaper i Norge enn i en rekke andre europeiske land.

16. Utbytte

Knudsen-utredningen (s. 85 flg.) vurderer om de någjeldende utbyttereglene bør videreføres eller endres.

For det første foreslås det at aksjelovene § 8-1 (1) nr. 2 sløyfes da bestemmelsen kompliserer reglene, og kan medføre unødig sterk hindring for ellers forsvarlig utdeling av utbytte. Sløyfes reglen må eiendeler som nevnt i bestemmelsen tas med i vurderingen av hva som er forsvarlig utdeling av utbytte, herunder hensynet til selskapets likviditet.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget.

For det annet foreslås det aksjelovene § 8-1 (2) sløyfes ettersom bestemmelsen har liten praktisk betydning, bl.a. på grunn av aksjelovene § 3-4, og fordi den bidrar til å komplisere regelverket.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget.

For det tredje foreslås det at utbytterammen etter de någjeldende aksjelovene § 8-1(1) heretter ifølge aksjelovene § 8-1 (2) skal ha grunnlag i det sist godkjente årsregnskapet.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget. Selv om det kan medføre at relativt gamle tall legges til grunn for utdelingen, vil risikoen for uheldig utdeling av utbytte igjen fanges opp av kravet om forsvarlig egenkapital, jf. også forslaget til ny § 8-1 tredje ledd.

For det fjerde foreslås det at den någjeldende aksjelovene § 8-1 (4) sløyfes.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget. Allerede i dag spiller bestemmelsen neppe noen selvstendig rolle utover det som følger av aksjelovene § 3-4, jf. bl.a. Huneide i Revisjon og Regnskap nr. 2 2011s. 13. Forslaget er en klar forenkling av aksjeloven.

17. Ekstraordinært utbytte

I Knudsen-utredningen (s. 90-91) foreslås det at det skal kunne utdeles utbytte på grunnlag av en mellombalanse revidert etter regnskapslovens regler om årsregnskap, jfr. forslaget til ny § 8-1a.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget. Etter vår oppfatning fremstår det imidlertid som noe uklart hva som ligger i kravet om at utdeling skal kunne skje på grunnlag av en mellombalanse ”som er utarbeidet og revidert etter reglene for årsregnskap”. Henvises det til en ordinær revisjon av et ordinært årsregnskap, blir kravet så strengt at det vil gjøre den foreslåtte regelen lite anvendelig. En mulighet er å presisere at det bare dreier seg om en balanse som er undergitt en forenklet revisjon. Forslaget må for øvrig ses i lys av den nylig vedtatte endringen i revisjonsplikten.

18. Brøkdelsaksjer

I Knudsen-utredningen (s. 92-94) foreslås det at det bør innføres en ordning med brøkdelsaksjer som et alternativ til aksjer med pålydende.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget.

19. Overkurs

I Knudsen-utredningen (s. 84-85) foreslås det at reglene om overkursfond etter aksjelovene § 3-2 oppheves, slik at overkursen ikke inngår i selskapets bundne egenkapital, men derimot i selskapets frie egenkapital, som selskapet kan bruke til utbytte og andre utdelinger til aksjeeierne.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget.

20. Erverv av egne aksjer

I Knudsen-utredningen (s. 100-102) er selskapets adgang til å erverve egne aksjer foreslått oppmyket vesentlig.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget.

V. AKSJESELSKAPETS ORGANISASJON

21. Selskapsstrukturen

Ifølge Knudsen-utredningen (s. 112) er det ikke foretatt noen nærmere undersøkelser av utenlandsk rett når det gjelder aksjeselskapers organisasjon.

Spørsmålet om den norske selskapsstrukturen burde utformes slik at den i større grad nærmer seg selskapsstrukturer som finnes i andre europeiske land, er så komplisert at det etter Handelshøyskolen BIs oppfatning bør gjøres til gjenstand for mer omfattende undersøkelser.

De endringene som Knudsen-utredningen foreslår i reglene om aksjeselskapets organisasjon, foreslås ikke gjennomført i allmennaksjeloven. Dette har sammenheng med at allmennaksjeloven er skrevet for store selskaper med stor aksjespredning, typisk selskaper med noterte aksjer og at vurderingen av de krav som bør stilles til selskapets organisasjon kan være en annen enn for aksjeselskapene. Handelshøyskolen BI er enig i dette.

22. Lovstrukturen

Knudsen-utredningen går ikke nærmere inn på det kontroversielle spørsmålet om den særnorske ordningen med bedriftsforsamling skal videreføres. Forutsatt at ordningen med bedriftsforsamling skal beholdes, mener Handelshøyskolen BI at reglene om bedriftsforsamlingen også bør innarbeides fullt ut i aksjeloven. I dag finnes de fleste reglene om bedriftsforsamlingen i allmennaksjeloven, som gjelder tilsvarende for aksjeselskaper, jf. aksjeloven § 6-35 (1). Om et selskap skal ha bedriftsforsamling beror imidlertid på antallet ansatte i selskapet og ikke på kriterier som legges til grunn ved valget mellom aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper. Slik lovstrukturen er i dag, er det urimelig vanskelig å finne frem i regelverket for aksjeselskaper med bedriftsforsamling. Handelshøyskolen BI vil også henwise til det som står i Knudsen-utredningen s. 22 om at en kort lov ikke nødvendigvis er en fordel.

23. Generalforsamlingen

I Knudsen-utredningen (s. 122-125) foreslås det en ny bestemmelse i aksjeloven § 5-1a som åpner for at aksjeeierne dersom de er enige om det, kan holde generalforsamling uten å følge mesteparten av aksjelovens formkrav. Dette betyr at det kan holdes generalforsamling uten å følge de nærmere reglene om fullmakt, om ledelsens rett og plikt til å være tilstede på generalforsamlingen, om ekstraordinær generalforsamling, om stedet for generalforsamling, om innkalling til generalforsamlingen, om de nærmere kravene til innkallingen, om vilkårene for aksjeeiernes rett til å få saker behandlet på generalforsamlingen, om åpning av møtet og om saker utenfor dagsorden.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget.

24. Styret

Etter den någjeldende aksjeloven § 6-1 skal et aksjeselskap som hovedregel ha et styre med minst tre medlemmer. Har selskapet aksjekapital på mindre enn 3.000.000 kroner, kan styret likevel ha bare ett eller to styremedlemmer. Bestemmelsen om krav til styrets sammensetning foreslås i Knudsen-utredningen (s. 129-131) endret slik at alle aksjeselskaper gis mulighet til bare å ha ett eller to styremedlemmer. Etter den någjeldende aksjelov § 6-3 (1) skal det i styret med ett eller to medlemmer velges ett eller to varamedlemmer. Dette foreslås endret slik at plikten til å velge varamedlemmer bare gjelder når styret har ett medlem.

Handelshøyskolen BI støtter begge forslagene.

Etter gjeldende aksjelov § 6-19 kan styresaker som hovedregel forelegges styremedlemmene skriftlig eller på annen betryggende måte uten at styremedlemmene kommer sammen. Unntak gjelder for styrets behandling av årsregnskapet, årsberetningen og styrets fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til daglig leder og andre ledende ansatte. I disse tilfellene krever loven at det skal holdes et fysisk møte. I Knudsen-utredningen (s. 131-132) foreslås det at unntakene sløyfes slik at styret gis en generell adgang til å behandle saker på annen måte enn i fysisk møte.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget. Regelen er ikke betenkelig så lenge hvert enkelt styremedlem har rett til å kreve møte med fysisk tilstedeværelse, se også punkt 25 nedenfor.

25. Protokollasjon

I Knudsen-utredningen (s. 133) vurderes plikten til å føre protokoll for generalforsamlingen og over styrebehandlingen. Det foreslås at de gjeldende reglene om plikt til å føre protokoll blir videreført. Spesielt når det foreslås åpnet for mer uformelle måter å gjennomføre generalforsamlingen og styrebehandlingen av saker på, anses det å være av betydning at det

skapes notoritet over de vedtak generalforsamlingen og styret treffer ved at vedtakene protokolleres.

Handelshøyskolen BI støtter forslaget.

26. Plikten til å ha daglig leder

I Knudsen-utredningen (s. 132-133) foreslås det at loven endres slik at det blir opp til selskapet selv å avgjøre om det skal ha daglig leder. I dag har aksjeselskaper med en aksjekapital på 3 000 000 kroner eller mer plikt til å ha daglig leder, jf. aksjeloven § 6-2 (1).

Handelshøyskolen BI støtter forslaget.

27. Oppretting av språkbruken

I aksjelovene § 6-19 (2) heter det at ”Styremedlemmene og daglig leder kan kreve møtebehandling”, og i aksjelovene § 6-20 (2) heter det at ”Styremedlemmene og daglig leder kan kreve at styret behandler bestemte saker”. I begge tilfeller er det imidlertid utvilsomt en rettighet for det enkelte styremedlem.

Handelshøyskolen BI mener at lovens ordlyd her bør endres fra ”styremedlemmene” til ”hvert enkelt styremedlem”.

19. april 2011

Tore Bråthen
Professor dr. juris
Instituttleder Institutt for regnskap, revisjon og jus
Handelshøyskolen BI